

আলুৰ খেতিপথাৰ তথা ঊঁৰালৰ অনিষ্টকাৰী কেৰোগ পোকৰ নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাপনা

শ্ৰীঅক্ষয় কুমাৰ শৰ্মা
কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ডিব্ৰুগড়

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ডিব্ৰুগড়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়
ডিব্ৰুগড় - ৭৮৬০১০

আলুৰ খেতিপথাৰ তথা উঁৰালৰ অনিষ্টকাৰী কেৰোগ পোকৰ নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাপনা

আলু খেতিৰ এক প্ৰধান শত্ৰু হৈছে - কেৰোগ পোক। এই পোকটি আগতে আমাৰ দেশত নাছিল; ইটালিৰ পৰা প্ৰায় ৭৫ বছৰ আগতে আমাৰ দেশত প্ৰবেশ কৰা এই পোকটি এতিয়া দেশৰ চুকে-কোণে বিয়পি কৃষকৰ খেতিপথাৰত আলুৰ উপৰিও বেঙনা, ধপাত আৰু বিলাহীৰ, বিশেষকৈ উঁৰালত আলুগুটিৰ পৰম ক্ষতি কৰিছে। কেৰোগ পোকে নৱেম্বৰৰ পৰা মাৰ্চ মাহলৈ খেতিপথাৰত আৰু এপ্ৰিলৰ পৰা নৱেম্বৰ মাহলৈ উঁৰালত আলুগুটিৰ অনিষ্ট কৰে; এক কথাত গোটেই বছৰ জুৰি ই কৃষকৰ অপকাৰ সাধে।

কেৰোগ পোকৰ পখিলাটি নিশাচৰ; তেনেই সৰু - পাখি দুখন মেলিলে ১৩মি.মি মানহে বহল হয়। দেখিবলৈ মটিয়া-মুগা বৰণৰ আৰু গাঢ় মুগা ৰঙেৰে ৰঞ্জিত। পলুবোৰ গুলপীয়া-বগা বা পাতল সেউজীয়া। মাইকী পখিলাজনীয়ে প্ৰায় ১৫০ -২০০টা কনী এটা এটাকৈ পাতৰ তলপিঠিত বা মাটিৰ পৰা ওলাই থকা আলুগুটিত পাৰে। কনী ফুটি পলুবোৰ কুমলীয়া পাত, ডাল, গা-গছত সোমাই সুৰংগ বনায়; আলুগুটিৰ ভিতৰভাগত সোমাই সাহ অংশ খাই দিয়াৰ ফলত অপূৰণীয় ক্ষতি হয়। মনকৰিবলগীয়া যে, এনে আক্ৰান্ত আলুৰ সতে উঁৰাল ই পাইহি আৰু উঁৰালত বিস্তৰ ক্ষতিসাধন কৰে। সেয়ে, কৃষকসকলে তলৰ কথাবোৰত বিশেষ গুৰুত্ব দিব লাগে -

- কেৰোগ পোকৰ পখিলাই যাতে মাটিৰ পৰা ওলাই থকা আলুগুটিত কনী দিব নোৱাৰে তাৰ বাবে খেতিডৰাত মাটি চপোৱা কামটি সময়ত আৰু সুচাৰুৰূপে কৰিব লাগে, যাতে মাটিৰ ওপৰ অংশৰ আলুগুটিবোৰৰ অলপো বাহিৰ ওলাই নেথাকে।
- খেতিপথাৰতকৈ উঁৰালঘৰত কেৰোগ পোকৰ উপদ্ৰৱ বেছি। সেয়ে, আক্ৰান্ত আলুগুটিবোৰ ভুলতো উঁৰালত মজুত কৰিব নেলাগে; পোকটিয়ে উঁৰালত প্ৰায় ৩০-৭০% আলুগুটিৰ ক্ষতি কৰে আৰু বিশেষ যত্ন নোলোৱা উঁৰালত এই ক্ষতি ৯০% পৰ্য্যন্ত হয়। উঁৰালত মজুত কৰাৰ সময়ত বা মজুত কৰাৰ পিছত পোকটিৰ উমান পাবলৈ আলুৰ চকুবোৰ ভালকৈ নিৰীক্ষণ কৰিব লাগে। চকুবোৰৰ ওচৰত কলাৰঙৰ মলৰ (বিষ্ঠাৰ) সৰু সৰু লতা দেখিলে আলুটো কাটি ভিতৰভাগত পোকটিৰ উপস্থিতিৰ বিষয়ে নিশ্চিত হ'ব লাগে।
- আলুৰ সাহ অংশ খাই দিয়াৰ ফলত পৰিমাণগত এক ক্ষতি হোৱাৰ উপৰিও আলুবোৰ লাহে লাহে পচিবলৈ লয়; ফলত আলুবোৰ বিক্ৰিৰ বাবে অনুপযোগী হৈ পৰে।
- কেৰোগ পোকৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত আলু কেতিয়াওঁ বীজ হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰিব নেলাগে; কিয়নো, পোকটিয়ে আলুৰ চকুবোৰ খাই দিয়াৰ বাবে আশানুৰূপভাৱে বীজৰ অংকুৰণ নহয়; ফলত কৃষকৰ সময় তথা পইচা অথলৈ যায়।
- শীতলীকৃত উঁৰালত ৰখা আলুগুটিত এই পোকৰ উপদ্ৰৱ কম হয়। সেয়ে, সুবিধা পালে এনে উঁৰালত নিজৰ অন্তত: বীজ হিচাবে ৰখা আলুখিনি মজুত কৰিব লাগে অথবা এনে শীতলীকৃত উঁৰালৰ পৰা বীজৰ বাবে আলু সংগ্ৰহ কৰিব লাগে।
- আলুৰ বীজ অলপ দৰ্কে (কমেও ৫ ছে.মি.) ৰোপন কৰিলে এই পোকৰ আক্ৰমন কিছু কম হোৱা দেখা যায়।
- মনকৰিবলগীয়া যে আলুখেতিৰ মাজে মাজে জলকীয়া, পিয়াজ আৰু মটৰমাহৰ খেতি অন্তৰ্ভুক্তি শস্য হিচাবে কৰিলে খেতিডৰাত এই পোকটিৰ সংখ্যা কিছু কমে।
- প্ৰকৃতিত কিছুমান উপকাৰী প্ৰজাতিৰ পতংগই অনিষ্টকাৰী কেৰোগ পোকৰ সংখ্যা তথা বংশবৃদ্ধিত বাধা দি কৃষকক বন্ধুসম সহায় কৰি আহিছে; কিন্তু, পৰিতাপৰ বিষয় যে বাসায়নিক কীটনাশক

- দৰবৰ অপপ্ৰয়োগৰ ফলত এই উপকাৰী প্ৰজাতিবোৰ নিঃশেষ হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে। কৃষকসকল এই ক্ষেত্ৰত সজাগ হোৱা উচিত আৰু নিজৰ লগতে আনকো কীটনাশকৰ এনে অযথা প্ৰয়োগৰ পৰা বিৰত ৰখা উচিত। কৃষি-বিশেষজ্ঞৰ পৰামৰ্শ লৈছে এনে কীটনাশক দৰব প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।
- ৩০-৩৮ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াছ উষ্ণতা এই পোকটিৰ বাবে অনুকূল; সেয়ে গৰমকালি ইয়াৰ উপদ্ৰৱ বাঢ়ে।
 - খেতি পথাৰৰ পৰা উঁৰাললৈ অনাৰ সময়ত যথাসম্ভৱ চকুবোৰ নিৰীক্ষণ কৰি চাব লাগে। এতৰপীয়াকৈ মেলি ২-৩ দিন ৰ'দত শুকালে সুফল পোৱা যায়। প্ৰখৰ ৰ'দত কেৰোগ পোকৰ কণীবোৰ ধবংস হোৱাৰ উপৰিও ভালদৰে শুকালে পৰ্বতী সময়ত উঁৰালত ভেঁকুৰজনিত ৰোগৰ উপদ্ৰৱ কমে।
 - উঁৰালতৌ শুকান, শীতল আৰু বতাহ সূচলে অহা-যোৱা কৰিব পৰা হ'ব লাগে। উঁৰালৰ ভিতৰভাগৰ উষ্ণতা ২১ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াছৰ বেছি হ'ব নেলাগে। ইয়াৰোপৰি উঁৰালত আলুগুটিবোৰ ছাই, শুকান বালিৰ তৰপ দি বিহলঙণি, নিম, পছতীয়া, বহু আদিৰ পাত অথবা নিমগুটি, বহুৰ শিপাৰ গুড়িৰে ঢাকি দিলে কেৰোগ পোকে কণী দিয়াত বাধা পায়।
 - উন্নত উঁৰালত প্ৰতি ২৭ ঘনমিটাৰ (৩মি.দীঘল ক্ষ ৩মি. প্ৰস্থ ক্ষ৩মি. ওখ) আয়তনত ১ কেজি কাৰ্বন-ডাই-ছালফাইডৰ প্ৰয়োগে সুফল দিয়ে যদিও উঁৰালতে আলুগুটিৰ গজালি ওলোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে।
 - আলুগুটি মজুত কৰাৰ আগতে উঁৰালৰ বেৰ, মজিয়া, চিলিং আদিত ভালদৰে চুণৰ প্ৰলেপ দিব লাগে। আলুগুটিবোৰ মাজে মাজে উলিয়াই ৰ'দত শুকাব লাগে আৰু ১% মালাথিয়ন ৩ মাহৰ অন্তৰে অন্তৰে বেৰ, চিলিং আদিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।
 - ফেৰোম'ন ফান্দ সঠিকভাৱে সময়ত ব্যৱহাৰ কৰিলে পথাৰ আৰু উঁৰাল উভয়তে সুফল পাব পাৰি।
 - বীজৰ বাবে ৰখা আলুগুটিত ৫% মালাথিয়ন ১০০ কেজি বীজত ১২ গ্ৰাম হাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে; অৱশ্যে বীজৰ বাবে ৰখা এনে আলুগুটি খাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি।